

CRÍTICA

David Bueno

Igualtat radical

“**O**brim una finestra / en aquest cel tancat. / Hereves de les dones / que cremaren ahir / farem una foguera / amb l'estrall i la por.” (Fragment de “8 de març”, al poemari *Bruixa de dol*, de Marla-Mercè Marçal.)

El 50% de les persones que hi ha al món, i de les que hi han viscut des de l'origen de la humanitat, són dones. De fet, les estadístiques indiquen que en són un xic més. Que la meitat de la població humana sigui femenina és una obvietat. Tanmateix, el que no és normal és que la major part d'aquestes dones hagin estat invisibilitzades.

Diversos estudis antropològics, paleontològics i genètics relativament recents indiquen que, al paleolític, les diferències socials entre homes i dones, si n'hi havia, eren mínimes. Les dones, per exemple, anaven a caçar i eren tan bones caçadores com els homes, i, a l'hora de canviar de tribu per aparellar-

se, el percentatge de dones que ho feien no era significativament diferent del d'homes. El patriarcat com a estructura social sembla que és molt recent, possiblement del neolític. Vuit mil anys de patriarcat respecte a centenars de milers d'anys d'igualtat.

Trencar aquestes dinàmiques no és senzill, entre altres motius per la manca de referents femenins per a les noves generacions. Per això és tant d'agrar llibres com el que ha escrit l'advocat, escriptor i mecenes Antoni Gelonch (Lleida, 1956), *100 investigadores catalanes* (Viena). Inclou els aspectes bibliogràfics més rellevants i les contribucions fetes a la recerca per 100 dones seleccionades, que han fet les seves contribucions des de finals del segle XIX i, molt especialment, durant el segle XX i el XXI.

Inclou persones conegudes com ara la periodista Mònica Terribes, que a banda de la seva etapa més coneguda a la televisió i la ràdio és autora de nombrosos treballs sobre comunica-

100 investigadores catalanes

- Autor: Antoni Gelonch
- Editorial: Viena Edicions (2023)
- Pàgines: 216

ció i investigació; altres que són companyes professionals meves, com ara la bioquímica Marta Cascante i la genetista Montserrat Coromines, que han fet aportacions molt valuoses a

Feminisme posthumà

- Autor: Rosi Braidotti
- Editorial: Arcàdia (2022)
- Pàgines: 480

l'estudi del càncer i el metabolisme, i de la proliferació i la regeneració cel·lulars, respectivament, i moltes altres que m'eren desconegudes però amb unes biografies interessantíssimes, com ara la botànica Montserrat

Garcia, nascuda a Cuba i emigrada a Catalunya, on va contribuir de manera decisòria a catalogar les plantes d'arreu del territori català.

De manera similar, però en l'àmbit teòric i filosòfic, la filòsofa italoaustraliana Rosi Braidotti va publicar fa un parell d'anys *Feminisme posthumà* (Arcàdia), que ha estat recentment traduït al català per Ariadna Pous. Primer critica els errors de l'humanisme, reduït a masculí, blanc, europeu, heterosexual i parlant d'una llengua majoritària. Segon, defensa el feminisme com una creació fins a arribar a l'ecofeminisme, amb una mirada àmplia que inclou els biaixos de sexualització, racialització i naturalització. Una proposta radical, en el sentit que afecta l'arrel mateixa dels arquetips socials, per aconseguir una igualtat creadora.

Com diuen els versos inicials d'aquest article, són dos llibres per obrir finestres en un cel [encara massa] tancat, on fer fogueres per cremar l'estrall i la por.